

контроль за органами досудового слідства (запроваджується посада слідчого судді); вже не передбачена процедура повернення справ на додаткове розслідування; закріплено новий для українського кримінального процесу інститут провадження на підставі угод; заборонено здійснювати захист особам, які не мають свідоцтва про заняття адвокатською діяльністю, тощо.

Насамперед слід констатувати, що новий КПК України є демократичним та прогресивним, адже він, закріплюючи принцип змагальності, тим самим покликаний забезпечити права громадян у кримінальному провадженні, надає сторонам рівні можливості щодо збирання та подання до суду доказів.

Даючи характеристику нового КПК України, Голова наукового комітету агентства по основним правам ЄС Джеремі Мак-Брайт наголосив, що новий Кодекс містить принципове положення, яке суттєво посилить змагальний процес: якщо раніше справу контролював винятково прокурор, то зараз посилиться вплив адвоката. Ці зміни вимагають великих зусиль всіх учасників процесу. Головне – необхідно змінити мислення, традиційне для пострадянської країни. Із законами в країні може бути все гаразд, але питання в тому, як вони застосовуються.[4] Отже, будемо сподіватися, що судді, прокурори та слідчі зможуть перебудувати своє мислення, сприйняти нове кримінальне процесуальне законодавство та виконувати норми законів в тому вигляді, в якому вони закріплені в Кодексі, не порушуючи їх. Лише тоді ми зможемо констатувати, що права та інтереси громадян захищені, а нова модель правової системи буде працювати як єдиний механізм змагального та справедливого правосуддя.

Література

1. Скакун О. Ф. Теория государства и права.– Харьков: Консум; Университет внутренних дел, 2009.– С. 202.
2. Декларация прав людини і громадянина [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://constituanta.blogspot.com/2011/02/1789.html>
3. Лобойко Л.М. Методи кримінально-процесуального права: Монографія.– Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т. внутр. справ, 2006.– С. 38-39.
4. Закон и бизнес.– № 35.– 29 августа – 7 сентября.– С.3.

ПРОБЛЕМА У ВИЗНАЧЕННІ МІСЦЯ ЗЛОЧИННИХ ДІЯНЬ ТЕРОРИСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ У КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ

Актуальним на даний момент залишається проблема, пов'язана із злочинами терористичного характеру від яких жодна країна не може захистити себе і жити в повній безпеці. У той час, коли розробляються нові засоби по виявленню та усуненню причин і умов цих видів злочинів, тероризм швидко зростає та розвивається. Україна, уклавши міжнародні договори співпрацює з іноземними країнами в галузі боротьби з тероризмом [2, с.5]. Але існують певні прогалини у кримінальному законодавстві, які лише перешкоджають здійсненню належного захисту прав і свобод людини.

Науковцями та дослідниками у сфері боротьби зі злочинами терористичного характеру є: В.Ф. Антипенко, Н.М. Букалев, Ж.В. Вассалатий, О.А. Івахненко, В.А. Ліпкан, В.В. Майоров, Ю.В. Мантуляк, Д.І. Никифорчук, І.М. Рижов, М.М. Руденко, С.А. Трофімов, М.І. Хавронюк, С.С. Яценко.

Як відомо, злочинні діяння терористичного характеру в чинному Кримінальному кодексі України містяться у розділі IX "Злочини проти громадської безпеки", але конкретно не відображені національним законодавцем порівняно з кримінальними кодексами інших європейських країн. Можливо, такою причиною є комплексність об'єкту посягання злочинних діянь терористичного характеру. Зокрема, Ляхов Е.Г. вказує: "Тероризм – це багатооб'єктний злочин, і надавати оцінку об'єкту його складу треба у комплексі" [3, с. 224-230]. Але така думка є суперечливою через виявлення певних перепон для громадян у відстоюванні своїх прав і свобод. Норми Особливої частини Кримінального кодексу України, які стосуються злочинних діянь терористичного характеру, необхідно спрямувати на належну охорону життя і здоров'я як індивіда, так і групи людей [4, с. 879].

Якщо проаналізувати положення статей Особливої частини Кримінального кодексу України, можна дійти висновку, що деякі з них складають об'єкт злочинних діянь терористичного характеру, які містяться в

окремих розділах. Відомий науковець М.І. Хавронюк у своїй праці "Терор, тероризм" поділив на групи за різними ознаками ці злочинні діяння, наприклад: тероризм і злочини терористичного характеру, міжнародний тероризм, політичний тероризм. Але щодо інших злочинних діянь як геноцид (ст. 442 КК України) та серйозні порушення законів війни (ст. 438 КК України) у своїх працях писали інші науковці. Наприклад, В.А. Кувакин вказує на те, що геноцид як злочин являє собою знищення окремих груп населення за расовими, національними або етнічними ознаками, навмисне створення умов, розрахованих на повне чи часткове фізичне знищення цих груп, так само як і дії щодо запобігання дітородіння в їх середовищі [5, с. 60].

У деяких кримінальних кодексах зарубіжних країн злочини терористичного характеру не згадуються взагалі, оскільки відповідальність за них передбачена окремими законами. Наприклад, в Італії діє Закон "Про боротьбу з тероризмом і підіривною діяльністю" 1990 р., а за Кримінальним кодексом Латвії злочини терористичного характеру віднесені до глави Х "Злочини проти держави".

Враховуючи вищевикладене, можна сказати, що сьогодні не існує вичерпного переліку злочинів терористичного характеру в жодному кримінальному кодексі зарубіжної країни через характер цих злочинів. Об'єкт злочинних діянь терористичного характеру є специфічним і, тому, доцільно було б присвятити зазначеним злочинам спеціальний розділ як це зробив законодавець у кримінальних кодексах Албанії і Франції.

Література

1. Кримінальний кодекс України. Чинне законодавство України зі змінами та доповненнями станом на 3 вересня 2012 р.: (відповідає офіційному текстові) – К.: "Центр учбової літератури", 2012.– 166 с.
2. Науково практичний коментар до Закону України "Про боротьбу з тероризмом" / В.А. Ліпкан, О.А. Івахненко, І.М. Ригова, В.В. Майоров. – К.: КНТ, 2009.– 208 с.
3. Актуальні проблеми держави та права "Соціальні та правові проблеми боротьби з тероризмом", вип. 8, 2000.– С. 400.
4. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: Монографія [Текст] / М.І. Хавронюк.– [Б.м. : б.и.], 2006.– С. 1048.
5. Кувакин В. А. Твой рай и ад: Человечность и бесчеловечность человека (Философия, психология и стиль мышления гуманизма).– СПб.: "Алетейя", М.: "Логос", 1998.– 360 с. Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України (1963-1997 рр.).– Сімферополь: Таврія, 1998.– С. 171.

УДК 343.1

Циганій С.О.,
асистент,
Рибальченко Г.Г.,
магістрант,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМА КРИМІНАЛІЗАЦІЇ ДІЯНЬ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ НА ҐРУНТІ РАСОВОЇ, НАЦІОНАЛЬНОЇ ЧИ РЕЛІГІЙНОЇ ВОРОЖНЕЧІ ТА НЕНАВИСТІ

Дослідження проблеми належної кваліфікації злочинів, що вчиняються з мотивів расової, національної або релігійної нетерпимості потребує визначення характерних особливостей злочинів даного виду. Зокрема, у більшості випадків такі злочини вчиняються особою систематично, з поступовим збільшенням небезпеки злочинних дій. Спочатку злочинці доволі часто задовольняються усними або письмовими закликами, які викликають національну чи расову ворожнечу. Після цього переходять до погроз в адресу конкретних осіб, після цього – до знищення їх майна, завдання тілесних ушкоджень, а від загрози і посягання на здоров'я та майно окремих представників тієї або іншої раси чи національності – до вчинення злочинів до більших за численністю груп таких осіб.

У статті 161 Кримінального кодексу України встановлено відповідальність за умисні дії, спрямовані на розпалювання національної, расової та релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження національної честі та гідності або образу почуттів громадян у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями [1] Під розпалюванням національної, расової або релігійної ворожнечі і ненависті розуміється розповсюдження будь-яких ідей і поглядів, що підривають довіру і повагу до певної національності, раси або релігійного віросповідання, а також викликають зневагу або почуття ненависті до традицій, культури, способу життя, релігійних обрядів громадян даної національності чи раси тощо. Це також може бути поширення різноманітних закликів, вигадуваль, що формують у людей почуття озлобленості, відчуження і викликають національну ворожнечу або розбрат [2]. Окремим дуже проблемним питанням є практичне застосування КК України у цій сфері. Зміст зазначеної статті викликав багато нарікань щодо складності доказування прямого умислу та конструкції правової норми. Про певні проблеми із застосуванням статті 161 КК свідчить і статистика. У період з 1991 до 2010 року в Україні було зареєстровано лише 42 злочини (у 1991- 2003 роках – 17 злочинів,